

Utarbeidet av AÅ Godkjent av	Standard operasjonsprosedyre Førstehjelp ved stikkskade ved bruk av kanyle	Versjon: 1,0 Utarbeidet: 06.10.2011 Revidert: 09.10.17
---------------------------------	---	--

1. Hensikt

Hensikten med prosedyren er å sørge for at personer som stikker seg med kanyler får nødvendig førstehjelp og oppfølging.

2. Omfang

Prosedyren omfatter alle tilfeller hvor personer stikker seg med kanyler, for eksempel i forbindelse med prøvetaking, injeksjon av legemiddel, opprydding etter arbeid med kanyler.

3. Ansvar

- Alle brukere ved avdelingen skal ha gjennomgått praktisk opplæring gjennom den obligatoriske praksisen tilknyttet kurs i forsøksdyrlære. Denne opplæringen vil kunne redusere risikoen for uhell. Det er den enkelte brukers ansvar å ha gjennomført nødvendig opplæring. Brukeren skal sørge for at praksisen omfatter det som er relevant for det videre arbeidet på avdelingen, inkludert håndtering av dyr. Det er ikke tillatt å utføre prosedyrer uten tilstrekkelig kompetanse. Brukeren skal ha gjennomgått utvidet helseundersøkelse med vurdering av behov for stivkrampevaksine før oppstart av arbeidet.
- Den som stikker seg med en kanyle har ansvar for å informere tilgjengelig personale ved AKM om hendelsen.
- Den/de av personalet som blir informert om hendelsen har ansvar for å gi nødvendig førstehjelp.
- Den som stikker seg har ansvar for å registrere hendelsen som et avvik og rapportere til leder i linjen. Den/de av personalet som blir informert om hendelsen skal yte bistand til dette.
- Leder håndterer avviksmeldingen. Se SOP: Avviksbehandling HMS.

4. Definisjon

Stikkskade med kanyle: tilfeller hvor en kanyle penetrerer huden og kommer i kontakt med underliggende vev/blodkar.

5. Utførelse

En stikkskade kan få følgende konsekvenser:

- En stikkskade ved injeksjon av et legemiddel kan føre til at små mengder av legemiddelet injiseres hos den som stikker seg. Dette kan igjen føre til ulike reaksjoner hos personen, avhengig av hvilket legemiddel det er snakk om.
- En stikkskade kan føre til smitteoverføring fra dyret til personen, dersom dyret er bærer av smittestoff.
- En stikkskade ved injeksjon av et smittsomt agens kan føre til smitte av personen som stikker seg.
- En stikkskade kan bli infisert som følge av bakterier overført gjennom kanylen. Symptomer på dette kan være:

-
- Stivhet
  - Ømhet
  - Varmefølelse
  - Feber
  - Rød strek langs lymfeåren oppover arm/ben fra bittstedet er tegn på infeksjon i lymfekar (lymfangitt), som kan føre til blodforgiftning (sepsis). Dette må legebehandles straks.

Rutiner ved stikkskade:

- Klem rundt stikksåret, så det får blødd ut.
- Vask og rens såret med såpe og vann etterfulgt av desinfeksjonsmiddel (klorheksidin eller pyrisept). Alternativt kan skadestedet bades i lunkent grønnsåpevann.
- Dersom man har mistanke om at man kan ha injisert legemiddel eller et smittomt agens skal lege kontaktes.
- Dersom symptomer på infeksjon skulle oppstå skal lege kontaktes.
- Dersom stivkrampevaksinen er mindre enn 5 år gammel: kontakt HMS-avdelingen eller fastlege/legevakt og informer om tidspunkt for sist stivkrampevaksine.

Stikkskader regnes som avvik og skal registreres i avvikssystemet. Se egen prosedyre:
SOP: Avviksbehandling HMS.

6. Referanser

SOP: Avviksbehandling HMS.

7. Vedlegg